

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon
Sunday Morning Learning Program for Men

[W W W . K O L L E Y O M R I S H O N . O R G](http://WWW.KOLLEYOMRISHON.ORG)

*Halacha on
the Fringe:
Authenticity
vs. Tradition*

Dr. Baruch Sterman
כג' שבט תשע"ג • February 3, 2013

Halacha on the Fringe: Authenticity vs. Tradition

Baruch Sterman (baruch.sterman@gmail.com)

ידוע מה שארע בין זקני הגאון רבי יוסף דב הלוי ובין האדמו"ר הגאון מרוזין בנוגע לתכלת שבציצית, שהרבינו מרוזין חידשה וצירה לכל חסידיו להטיל תכלת בצדציותהן. האדמו"ר ניסה להוכיח על יסוד הרבה ראות כי הצביע זהה באמות התכלת. רבי יוסף דוב טען נגד ואמר שאין ראיות סברות להוכחה שום דבר במילוי דשicity למסורת של שאל אביך ויגדך. שם אין הסברה מכרעה כי אם המסורת עצמה. כך דאו אבותיך וכך היו נוהגים וכך צרכיהם לנוהג הבנים.

הרבי יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק
שיעורים לזכר אבא מרי ז"ל
שני סוגי מסורת
דף רמט

אורח חיים הלכות חפליין לד לה לו

וּמְשׁ רצינו נקס קהלוּךְ לנטאות כ'
וונוט חפלין כל' נסח'ג' וסת'ק'
וסת'ומת' וכחוכ' שוד נסח'ג' וסת'ומת'ה
טה'ס קיטוּז'ת לכוּס'ת'ם'ק'ס' לסת'א'ג' עיא'ס'
ויה' ווית' כדורי סה'מ'ה' סל' ד' וטל' רח'ק
וומל'קס' מיז' וווע'ת'ה'ה'ה'ס' על' פנק' נרכ'ה
רל'ט'וּס' וט'ע'ס' טמ'פ'ס'ק'ס' כ'ל' ד' ל'ט'ל
ויל' נרכ'ה' פט'ל'ק'ס' סה'מ'ה'ה'ס' וו' ט'ו' וו'ה'ר'
מל'ט'וּס' ל'ג'מ'וּס' ס'ל'ג' ל'ס'נ'א' כ'ל' ט'כ'ל'
(ב') ו'ט'מ'וּס'ה' ר'ג'מ' כ'ס'ד' ר'ט'י' ו'כ'ל'
קר'מ'ג'ס' ו'כ'ת'ג' ס'ל'ג' ו'ט'מ'ד'ג' ס'ל'ג'ו
ק'פ'מ'ה'ג' י'ט'ר'ל'ג' א'ג'ל'ג' ז'ו'מ'ה' ס'ל'ג' ק'ג'ג'
ו'ט'ק'ל' ו'ט'מ'וּס' ס'ס' ק'פ'ל'ן ו'ט'ו'ס' מ'ל'ג'
ס'ס'ד'ר' כ'ל'ג'ר' ו'ס'ה'ס' ד'ג'ר' ד'ק' ו'ס'ע'מ'ד'
ד'ג'ר' ר'ט'י' ו'ה'ר'מ'ג'ס' ו'כ'ס'ג' ה'ט'ב' כ'ת'ג'
ס'פ' ד'ג'ר' ד'ע'ט'וּט' ט'ג'ג' כ'ר'ט'ג'
ו'ט'ל'ס' ק'ג' ס'מ'ק'ס' ו'ש'ק'ס' מ'ע'ס' ו'כ'ן'
ס'ו' ט'ק'ס' ק'ל' ו'ו'ה' ו'ו'ל'מ'ג'ן' ו'ו'ט'וּס'
ח'ט'ס' ג'ט'מ'ן' ע'כ'ל' ו'פ'ק'וּס' ו'ז' ה'ט'ל'
ק'פ'מ'ה'ג' ל'ק'ר'מ'ג' ס'ט'מ'ן' ר'ל'ג':
וּמְשׁוּז' ר'ג'ט' ו'כ'ח' מ'ל' ו'ל' ג'ס' צ'ה'ל'ה'ו

ומהם ה'ג'ב'ק' מבריסק דלייטה ש'יהה, מסר כל טumo וניימוקו בדבר מיאנו
במצות התכלת, לאחד ממיודיענו שיכתוב ויאמר לנו משמו בזה הלשון: כבוד
עלתו לא ביאר בדבריו, מה זאת מצא אחר שנשכח, אם מציאות הדג או
הוצאת צבעו, ורק אחר שכבוד מעלהו יברר זאת, היינו היה בזה דבר
הנשכח והוא מצאה, אז נהיה מחויבים לשמעו אליו ולבלשו, אכן אם נאמר
כי הדג היה במציאות, וגם הוצאת צבעו היה ידוע בכל זמן מהזמנים שעברו
עלינו מעת שפסקה התכלת מישראל, ועל כל זה לא לבשו אבותינו ואבות
אבותינו, הרי הוא כאילו יש לנו בקבלה ומסורת מאבותינו, כי זה הדג וצבעו
איןנו החלוון והתכלת, אף שהוא בכל הסימנים שםנו בו חז"ל, כי אפי'ו
נربה כחול ראיות, לא יויעלו נגד הקבלה ומסורת, ורק אחרי אשר יברר
לנו כי דג זה או מלאת צבעו נפסק ונשכח מציאותו או ידיעתו בשום זמן
מהזמנים ונפסקה בזה הקבלה, אז יהיה לנו דברי ההלכה לראייה, ע"כ דבריו
שיחיה.

הקדמה לספר עין התכלת (דף קצא)

ומצאיי מקור מפורש בראשונים, שניתנו לחודש את התכלת על פי הסימנים, ולא מסורת.
בתשובות מהרי"ל החדשות, סיון ה', הוא דן בעניין טלית של פשתן. כידוע, חכמים גורו שלא
להטיל ציצית בטלית של פשתן, מחשש לשעתנו, אך יש מן הראשונים שהתרו בכל זאת ללבוש
טלית של פשתן ולהטיל בה ציצית של פשתן, בנימק, שבזמן הזה אין חשש לשעתנו, מושום
שמילא אין לנו תכלת. בכך זה כותב המהרי"ל: "...אבל יתר רבותינו החמי'ר [שלא להטיל
ציצית בטלית של פשתן]... וסבירו הוא, דשما יחו'ר דבר לקילקו'ו [שהיה חשש לשעתנו],
מושום] שהיה תכלת מזוין, כי'ש למאי דכתב סמ'ג' דאותו דג' חל'זון הו בא בים המלח וכותב סימניין,
בכל היה לעשות תכלת...". כלומר: מכיוון שיש לנו סימנים של החלוון, יש אפשרות סבירה
לזהותו ולהחדש את התכלת, ולפיכך יש חשש לשעתנו. הרי לחדייא, שאין צורך במסורת דוקא
לשם חדש התכלת, אלא ניתן לסמוך על הסימנים. (ואין להקשות, מודיע המהרי"ל לא עשה
מעשה בפועל לחודש את התכלת, מושם שכאמור, האמצעים בזמנו לא היו מוכשרים לכך).